

OOSTENDSE SOLIDARITEIT MET DE PAUSELIJKE ZOEAVEN

door Ivan VAN HYFTE

De staat Italië is zowat 130 jaar oud. Op 14 maart 1861 riep het eerste Italiaanse parlement het koninkrijk Italië uit met Victor Emmanuel als koning en Firenze als hoofdstad.

Tevoren was dit land een mozaïek van vorstendommen : o.a. het koninkrijk Sardinië, Parma, Modena, Toscane, het koninkrijk der beide Siciliën, Venetië en... de Pauselijke Staten waar de paus een soeverein vorst was. De politieke eenheid van Italië was al jaren de droom van elke Italiaanse nationalist, maar de wereldlijke macht van de kerkvorst dwarsboomde het eenheidsproces. Streven naar eenheid betekende strijd tegen de paus wat voor katholiek Europa onaanvaardbaar was.

Een internationaal korps van katholieke vrijwilligers óók uit West Vlaanderen), de ZOEAVEN genaamd, meldde zich aan om onder de leiding van een Frans generaal, DE LA MORICIERE; de bedreigde rechten van de paus te gaan verdedigen.

Eén van de bewerkers van Italië's eenwording, CAVOUR, stuurde een Piëmontees leger dat de Pauselijke Staten binnenviel. Bij Castelfidardo en Ancona kwam het in 1860 tot een bloedig treffen. Een gebeuren dat tot ver over de grenzen weerklank vond.

De katholieken in ons land openden voor de slachtoffers, gevangenen en hun families intekenlijsten die ondermeer in het Thouroutsch Blad, de Gazette van Brugge, het Boterkuipje uit Diksmuide en ook in het Oostendse blad Le Phare verschenen. De totale Westvlaamse collecte bedroeg 3.473,60 Fr. Het Brusselse dagblad l'Universel publiceerde in 1861 een druk (zie bron) met erin alle namen van schenkers. Hieronder volgt de lijst van wie de solidariteitsoproep in onze stad beantwoordden.

- Eugène DE CLERCQ, "propriétaire".
- Juffr. Thérèse DE KNUYT, "rentière".
- Burgemeester Henri SERRUYS en zijn zoon Henri, advocaat.
- Edmond SOENENS, "docteur en médecine".
- De professoren van het Bisschoppelijk College : ASSENAERE, HONORÉ, BETTENHOF, MORTIER, VAN HAECKE, DE CONINCK.
- Alphonse ELLEBOUDT, "imprimeur-libraire".
- Juffr. Catherine LEDUCQ, "négociante".
- Frans VANDERLEERS-VAN HALME, "négociant en vins" en zijn zoon Charles.
- Juffr. Lucie MAERTENS, "rentière".
- Mevr. weduwe VALCKE-DE KNUYT, "rentière".
- Charles MENIGHEER, "négociant".
- Mevr. weduwe DE BROUWER-MUULS, "rentière".
- Edouard MASSENHOVE, "instituteur".
- Jean PLOUVIER-KRESS, "boulangier".
- Felix LANSZWEERT, "rentier".
- Godefroi DUTREMZE, "rentier".
- De parochiepriesters : Louis DE COSTERE, VANDE CASTEELE, PECTOOR, SCHIPMAN, LAGAE, MESSIAEN.
- Joseph, Alphonse en Louis DE BONINGE, alle drie "armateur".

Post scriptum.

Generaals komen vaak uit een veldslag met onnoemelijk zwaar verlies aan mensenlevens maar ook met operette-allures. Eén jaar vóór Castelfidardo vond - in diezelfde Italiaanse context - één van de gruwelijkste slachtingen uit de 19e eeuw plaats : de slag bij Solferino (cfr. Henri DUNANT en het internationaal Rode Kruis). Let daarom speciaal op het tweede deel van mijn bronvermelding : "Liste générale des personnes qui ont pris part à la souscription destinée à secourir les blessés et les prisonniers de Castelfidardo et d'Ancone et à offrir une épée d'honneur au général de LAMORICIERE". Bruxelles 1861.

<p style="text-align: center;">REDDING VAN DE BEMANNING VAN DE BELGISCHE VISCHSMAK OOSTENDE 165 TE YMUIDEN IN 1885</p>

Van de heer DE MERE uit Oostende, mochten wij de copies ontvangen van enkele brieven overgenomen uit het Brievenboek van de Commissaris der Loodsen te Ymuiden, 1 januari 1895 - 9 november 1899, en die het in de titel aangehaalde voorval als onderwerp hebben. Ten behoeve van onze lezers lichten we hieruit enkele gegevens.

Ymuiden, 7 december 1895.

Ik heb de eer UH. Ed. Gestrenge te berichten dat heden morgen ten 4 uur, zijnde het vliegend stormweer van de WNW, kwam de Belgische vischsmak "Oostende 165" naar binnen zeilen en verdaagde eerst de kop van de Noord Steenendam. Stootte tegen de lichtopstand waarbij een der bemanningsleden op dat lichtopstandje moet zijn gesprongen. Vervolgens geraakte de smak al stootende met hoog water halverwege boven die dam. Ten omstreeks 10 uur is die bemanning met veel inspanning door een vlet eraf gehaald, maar tot nog toe heeft men die man van dat lichtopstand er niet af kunnen halen.

Uit een brief van de daaropvolgende dag.

Ymuiden 8 december 1895.

Zoals ik U in mijn vorige brief meldde, was een der bemanning van die Belgische vischaloep toen dit vaartuig door de branding op de kop der Noordelijke Steenendam geraakt en toen tegen de aldaar geplaatste ijzerlichtopstand stootte, sprong een der bemanning door vrees bevangen tot redding op die lichtopstand over, alzo toen dit vaartuig meer naar binnen verdaagde, hij daar op staande achterbleef in een zeer benarde toestand van 's morgens 4 u. af. Zonder schuilplaats aan dit weer bloot gesteld.

Toen van de wal die man was opgemerkt ging tot poging om hem te redden meermalen een vlet daar heen. Zoo ook de reddingsboot, geassisteerd door de sleepboot "Titan".